

Signalement

Agnes Sneller. *De Gouden Eeuw in gedichten van Joost van den Vondel (1587–1679)* (Zeven Provinciën Reeks, vol. 33.) Hilversum, Uitgeverij Verloren, 2014. 107 pp. ISBN 978-90-8704-392-6. € 14,00.

Een ‘onbenaderbaar historisch beeld’ noemt Agnes Sneller de ‘prins onzer dichters’ Joost van den Vondel in haar nieuwe boekje over Vondel, zijn gedichten en de Gouden Eeuw. Hoewel er in de voorbije eeuwen meerdere malen geprobeerd is Vondels werk ook voor de gewone Nederlander toegankelijk te maken is dat doel in eerdere uitgaven dikwijls op een zijspoor geraakt zijn. Volgens Sneller hoeft dit echter niet het geval te zijn. Aangezien Vondel veel poëzie heeft geschreven in antwoord op verschillende gebeurtenissen in de Gouden Eeuw, maakt dit de gedichten ‘ook voor een leespubliek uit de eenentwintigste eeuw nog toegankelijk’ (p. 10).

Vondels leven valt samen met de periode die we de ‘Gouden Eeuw’ noemen. Op zijn manier reflecteerde Vondel op wat hij meemaakte tijdens zijn leven en Sneller neemt deze insteek over. Aan de hand van vier thema’s beschrijft zij met behulp van Vondels gedichten de Nederlandse Gouden Eeuw. Eerst wordt Vondels persoonlijke leven en de belangrijke rol van dichtgenootschappen in de zeventiende eeuw behandeld, gevolgd door gedichten over huwelijk en gezin. Hierop volgen gedichten over Amsterdam, handel en cultuur, afsluitend met de Oranjes en hun relatie met de Republiek. Daarbij biedt ze niet alleen Vondels teksten aan, maar verrijkt deze met achtergrondinformatie en

historische feiten. Op deze manier passeren zowel de bekendere (zoals ‘Kinder-lyck’ en ‘Het stokske van Joan van Oldenbarnevelt, Vader des Vaderlands’), als Vondels onbekendere gedichten de revue.

Inherent aan de keuze om de Gouden Eeuw te beschrijven via Vondels gedichten is dat de nadruk sterk komt te liggen op Amsterdam. Hoewel Amsterdam in de Gouden Eeuw onmiskenbaar het belangrijkste centrum was, betekent dit niet dat alleen daar alles gebeurde. Sneller beseft dit ook en behandelt daarom meer dan alleen Vondels gedichten over Amsterdam. Zij schenkt aandacht aan de geloofstwisten en Vondels reacties daarop. De gedichten over huwelijk en gezin mogen beschouwd worden als een reflectie op de huwelijksmoraal in de Republiek in het algemeen.

De opzet van het boek doet op een bepaalde manier denken aan de reeks *Tekst in Context* bedoeld voor de middelbare school. Echter, Sneller heeft een breder publiek op het oog. Door de combinatie van gedicht en historische context kan dit boekje bovendien een goede eerste introductie zijn voor zowel de sociaal-historicus, de vaderlands historicus, de eerstejaarsstudent of de geïnteresseerde lezer die nog onbekend zijn met Vondels werk. En de verantwoorde wijze waarop Sneller omgaat met herspellen, maakt dit boekje toegankelijk voor de lezer die onbekend is met het zeventiende-eeuwse Nederlands, zonder afbreuk te doen aan de originele teksten.

Tim Vergeer